

Begäran om klarläggande

Det finns en otydlighet i författningsreglering om huruvida fast bosättning i Sverige är ett krav för att någon ska kunna prövas för betyg på Komvux. Ett privat svenskt företag (F) har under ett antal år erbjudit kinesiska medborgare att pröva för Komvux-betyg i matematik och engelska, för att på så sätt uppnå behörighet för svensk utbildning.

År 2009 kom Skolinspektionen med ett utlåtande om att betygsprövningen som den utförts av Båstad och Kristianstad kommuner, på uppdrag av F, saknade stöd i författningarna (dnr 41-2009:2487). Detta bl.a. eftersom prövningen skett utomlands till personer som inte var bosatta i Sverige.

I antagningen till högskolan hösten 2010 har återigen ett antal kinesiska studenter utan fast adress i Sverige sökt till utbildningar med hjälp av Komvux-betyg. Denna gång är betygen utfärdade av Torsby kommun, men fortfarande på uppdrag av F. Prövningen har dock denna gång gjorts i Sverige i stället för i Kina. Trots de ändrade förutsättningarna har Verket för Högskoleservice (VHS), som hanterar den centrala antagningen till högskolan, gjort bedömningen att betygens giltighet i Sverige är tveksam och överlåtit till de enskilda lärosätena att avgöra om de ska godta dessa betyg i antagningen eller inte. Ett antal lärosäten har då valt att inte godkänna betygen.

F har bestridit VHS beslut, och bl.a. hänvisat till ett positivt besked från Skolinspektionens jurist, som ska ha gett klartecken till att Komvux-betygen blir godkända för de utländska medborgarna om prövningen utförs i Sverige. Ett antal överklaganden har inkommit till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) sedan Lunds universitet beslutat att inte godkänna betygen för att stärka behörigheten. ÖNH fattade den 17 september beslut (Reg nr. 33-3163-10) om att bifalla överklagandena med motiveringen att betygen från Torsby utgör gynnande förvaltningsbeslut. Även om det finns oklarheter kring om Komvux i Torsby haft rätt att utfärda betygen menar ÖNH att det saknas rättslig grund för att ifrågasätta dem.

Det rättsliga läget kring betyghanteringen behöver klarläggas. Detta för att det i framtida antagningar skall kunna finnas en gemensam linje för hur betygen skall hanteras. Det behövs också ett klarläggande för vilket utrymme det finns för kommersiella företag att i samarbete med kommunala förvaltningar på detta sätt utfärda svenska betyg till utländska studerande.

ADRESS	E-MAIL	PHONE	MOBILE	FAX	WEBSITE
Tryckerigatan 8 SE-111 28 Stockholm Sweden	bengt.karlsson@suhf.se fredrik.andersson@suhf.se stina.andersson@suhf.se	+46 8 32 28 53 +46 8 32 05 26 +46 8 32 13 88	+46 708 32 28 53 +46 708 32 05 26 +46 708 32 13 88	+46 8 32 93 70	www.suhf.se

Sveriges universitets och högskoleförbund (SUHF) vill som samarbetsorgan för de svenska universiteten och högskolorna få läget kring dessa frågor klarlagt.

För SUHF

Bengt Karlsson
Generalsekreterare

Kopia: VHS

Brevsvar

SUHF
Tryckerigatan 8
111 28 Stockholm

2010-11-11
1 (2)
Dnr 08-2010:5507

Klarläggande om prövning för betyg i Komvux

Bakgrund

Sveriges Universitets- & Högskoleförbund (SUHF) har begärt ett klarläggande från Skolinspektionen i frågan om fast bosättning i Sverige är ett krav för att någon ska kunna provas för betyg på Komvux. Skolinspektionen får framföra följande.

Av SUHF:s skrivelse framgår, att Skolinspektionen i beslut den 27 juli 2009 riktat kritik mot två kommuner avseende betygsättning och prövning inom vuxenutbildningen. Motiveringen för Skolinspektionens ställningstagande var att kursdeltagarna undervisats och examinerats i Kina. Skolinspektionen konstaterade i beslutet att prövningen skulle ske i den kommun som anordnar kursen. Därmed var kommunernas handlande inte förenligt med bestämmelserna i förordningen om kommunal vuxenutbildning.

SUHF uppger att det företag som anordnat utbildningen i stället har genomfört motsvarande utbildning i Torsby kommun. Efter avslutad utbildning har eleverna provats och betygsatts i Torsby Komvux. Då uppkom frågan om detta arrangemang var tillåtet enligt förordningen om kommunal vuxenutbildning, och om de betyg som utfärdades till de kinesiska kursdeltagarna av Komvux i Torsby utgjorde giltiga betygshandlingar vid ansökan till universitet eller högskola.

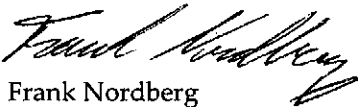
När kinesiska sökande med betyg från Komvux i Torsby sökte till universitet och högskolor fann Verket för högskoleservice (VHS) att betygens giltighet var tveksam och överlät till de enskilda lärosätena att avgöra om de skulle godta dessa betyg i antagningen eller inte. Ett antal lärosäten, bl.a. Lunds universitet, bedömde att betygen inte var giltiga, vilket fick till följd att sökandena inte antogs till utbildningen på grund av bristande behörighet. En kursdeltagare överklagade universitetets beslut till Överklagandenämnden för högskolan. I beslut den 17 september 2010 konstaterade nämnden att det betyg som utfärdats av Komvux i Torsby utgjorde ett gynnande förvaltningsbeslut. Nämnden fann att inte någon av de i förvaltningsrättslig praxis uppställda förutsättningarna för återkallelse av ett gynnande beslut var för handen.

Nämnden konstaterade att det därför inte fanns någon rättslig grund för att ifrågasätta betyget, även om det föreligger oklarheter om Komvux i Torsby haft rätt att utfärda betyget.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen står fast vid den bedömning som gjordes i beslutet av den 29 juli 2009. Bedömningen ändras inte av att prövningen i det fall som SUHF tar upp genomfördes i Sverige. En avgörande förutsättning är att en kommun endast får genomföra prövning och utfärda betyg för sökande som är bosatta i Sverige. Detta slås också fast i 20 kap. 30 § skollagen (2010:800).¹ Om en kommun genomför prövning av en sökande som inte är bosatt i Sverige, innebär detta att kommunens beslut om prövning och betygssättning inte är lagligt grundade enligt vare sig nuvarande bestämmelser eller den nya skollagen. Däremot är det inte Skolinspektionens uppgift att avgöra hur dessa omständigheter påverkar ett lärosätes möjligheter att anta en sådan sökande till en högskoleutbildning. Den bedömningen är en fråga för lärosätet och ytterst för Överklagandenämnden för högskolan.

Det förhållande som SUHF beskriver är naturligtvis otillfredsställande. Skolinspektionen skickar därför kopia av detta brevsvaret till Överklagandenämnden för högskolan.

Enligt uppdrag

Frank Nordberg
Verksjurist

Kopia till

Överklagandenämnden för högskolan

---

¹ Bestämmelsen träder i kraft den 1 juli 2012.